

Rutin för inköp av kemikalier

Varför finns rutinen?

För att minska mängden farliga kemiska produkter i landstinget som påverkar människors hälsa och miljö.

Bakgrund och lagkrav

Enligt miljöbalkens produktvalsprincip ska man inte använda kemiska produkter som kan befaras medföra risk för människa eller miljö om de kan ersättas med sådana produkter som kan antas vara mindre farliga.

Vid centralt upphandlade inköp ställs miljökrav i miljöprioriterade upphandlingar. För inköp utanför upphandlat sortiment är det viktigt att verksamheten kräver in säkerhetsdatablad från leverantör, granskar och riskbedömer produkten innan inköp samt skickar in uppgifter för registrering i KLARA.

Beställningar och inköp av kemiska produkter görs lämpligen av så få personer som möjligt. Så långt det är möjligt ska produkter från upphandlat sortiment användas, då miljökrav har ställts i samband med upphandlingen. Produkter innehållande ämnen med miljö- och hälsoskadliga egenskaper ska man undvika att köpa in.

Vilka berörs?

Verksamheter som gör egna inköp av kemikalier utanför upphandlat sortiment.

Instruktion

- 1) Finns det ett behov av produkten eller kan produkter från upphandlat sortiment användas?
- 2) Begär in säkerhetsdatablad (på svenska) för produkten innan inköp. Undvik att importera farliga kemikalier från länder utanför EU. Anlita istället återförsäljare inom EU, som då tar på sig importansvaret.
- 3) Är produkten klassificerad som cancerframkallande, mutagen eller reproduktionstoxisk (CMR)?
Kontrollera att det i avsnitt 2 i SDB inte finns följande riskfraser eller faroangivelser: R45, R49, H350, R46, H340, R60, R61, H360. CMR-produkter får endast användas om det inte finns andra alternativ och detta dokumenteras i en utredning (AFS 2014:43). Obs! Kravet gäller inte om ingående ämnen i avsnitt 3 har denna klassificering.
- 4) Är produkten märkt som miljöfarlig? Är produkten märkt med död fisk, avsnitt 2 i SDB. Om ja, finns det alternativ? Om inte kontakta miljöenheten innan inköp.

- 5) Innehåller produkten ämnen på regionens utfasnings- eller riskminskningslista eller ämnen med nedanstående riskfraser?

Kriteriegrupp 1

Cancerframkallande	R45, R49, H350
Mutagena	R46, H340
Reproduktionstoxiska	R60, R61, H360
Ozonstörande	R59, EUH059, H420

Kriteriegrupp 2

Dödliga/mycket giftiga	R26, R27, R28, H300, H310, H330
Allergiframkallande	R42, R43, H317, H334
Miljöfarliga med långtidseffekter	R50/53, R53, H410, H413

Produkter med ämnen i kriteriegrupp 1 eller på utfasningslistan ska endast upphandlas om det är nödvändigt för medicinsk behandling eller för att kunna utföra laboratorieanalyser. Produkter med ämnen i kriteriegrupp 2 eller på riskminskningslistan ska endas upphandlas/köpas in då det inte finns fullgoda alternativ eller då alternativen är för kostsamma. Obs! Se undantag för specifika ämnen i regionens utfasnings- och riskminskningslista.

Undersök alternativ. Finns inga alternativ eller om du behöver hjälp att hitta alternativ – kontakta miljöenheten.

- 6) Hur hittar jag alternativ?
- Kolla med kollegor i andra organisationer
 - Använd nätverket NSG (nationella substitutionsgruppen). Miljöenheten har kontaktuppgifter till medlemmar i NSG.
 - Sök i substitutionsverktyg såsom www.subsport.eu eller www.catsub.dk
 - Om det handlar om drifts- eller byggprodukter; sök ersättningsprodukter i Byggvarubedömningen (inloggningsuppgifter hos fastigheter) eller i BASTA (ingen inlogg krävs) www.bastaonline.se
- 7) KLARA ombud ska informeras vid nyinköp av kemiska produkter, så att produkten och säkerhetsdatablad registreras i KLARA.
- 8) Gör en riskbedömning för arbetsmiljön innan produkten börjar användas. Informera personalen om eventuella skyddsåtgärder (se rutin för hantering av säkerhetsdatablad)

Dokumentation och arkivering

Utfasnings- och riskminskningslistor för Region Kronoberg - ligger på Miljöenhetens internsida